ePublishing
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης

Τόμ. 9 (2019)

9ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

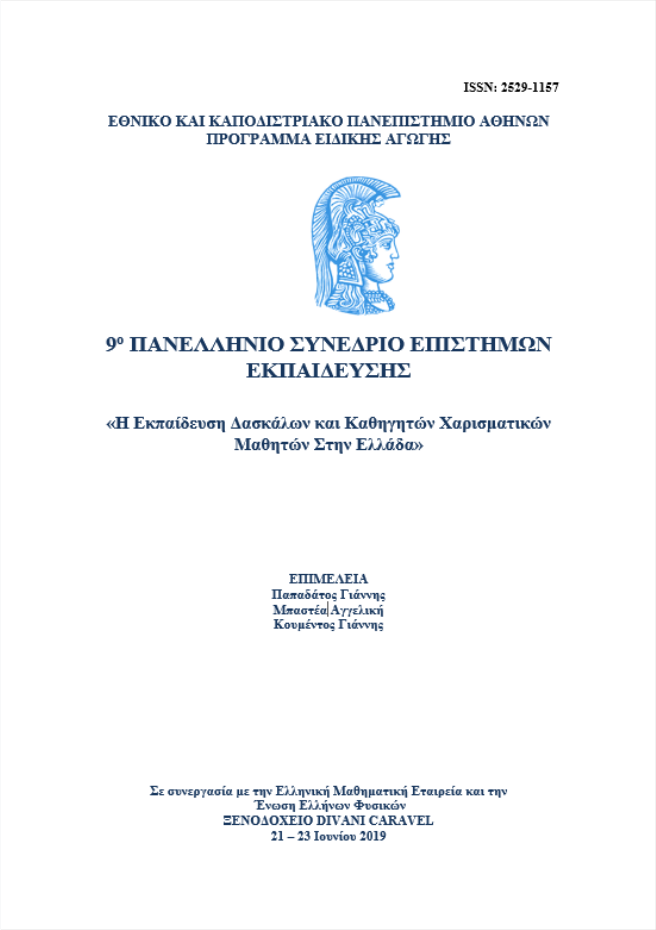

ISSN: 2529-1157

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

9ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

«Η Εκπαίδευση Δασκάλων και Καθηγητών Χαρισματικών Μαθητών Στην Ελλάδα»

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Παπαδάτος Γιάννης
Μπαστέα|Αγγελική
Κουμέντος Γιάννης

Σε συνεργασία με την Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία και την Ένωση Ελλήνων Φυσικών
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ DIVANI CARAVEL
21 – 23 Ιουνίου 2019

Διαφοροποιημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα για χαρισματικούς μαθητές: Μια εφαρμογή στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών

Μαρία Ανυφαντή, Αικατερίνη Αρβανιτάκη-Καμμένου

doi: 10.12681/edusc.3108

Βιβλιογραφική αναφορά:

Ανυφαντή Μ., & Αρβανιτάκη-Καμμένου Α. (2020). Διαφοροποιημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα για χαρισματικούς μαθητές: Μια εφαρμογή στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, *9*, 101–109. https://doi.org/10.12681/edusc.3108

Διαφοροποιημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα για χαρισματικούς μαθητές: Μια εφαρμογή στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών

Ανυφαντή Μαρία, φιλόλογος-ειδική παιδαγωγός

maryan0902@gmail.com

Αρβανιτάκη-Καμμένου Αικατερίνη, φιλόλογος-ειδική παιδαγωγός

kaitik90@gmail.com

Περίληψη

Το παρόν εγχείρημα στόχο έχει να καταδείξει πιθανές παρεμβάσεις στο Αναλυτικό Πρόγραμμα των Αρχαίων Ελληνικών στο Γυμνάσιο, έτσι ώστε να εξυπηρετήσει καί τις ανάγκες των χαρισματικών μαθητών. Πιο αναλυτικά, θα μπορούσε να συνταχθεί ένα Αναλυτικό Πρόγραμμα περισσότερο απαιτητικό ως προς το περιεχόμενό του, ώστε να συμπορευτεί με τις αυξημένες προσδοκίες μάθησης αυτών των μαθητών. Άρα το επίπεδο πολυπλοκότητάς του να αντιστοιχεί με τις ανάγκες των προικισμένων μαθητών. Μια άλλη μέριμνα, από πλευράς Αναλυτικού Προγράμματος, είναι η επιλογή των διδακτικών στρατηγικών. Ενδεικτικά η στρατηγική επίλυσης προβλήματος (problem based learning) εντάσσεται σε αυτήν τη λογική. Επιπρόσθετα, διαφοροποίησης του Αναλυτικού Προγράμματος είναι και αυτή των μέσων και των υλικών διδασκαλίας. Για παράδειγμα, προτείνεται η χρήση κατάλληλων νοητικών στηριγμάτων. Τέλος, η διδασκαλίας μέσω σχεδίων εργασίας (project) ενθαρρύνει την κάλυψη αναγκών αυτών των μαθητών και όχι μόνο. Όσον αφορά στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών θα δοθούν κάποιες παρεμβάσεις/ προτάσεις στα ακόλουθα σημεία: μάθηση με προσωπικό νόημα, ευκαιρία για αιτιολόγηση, διαθεματικές συνδέσεις, αναστοχασμός/ μεταγνώση, αξιοποίηση Νέων Τεχνολογιών, ανάπτυξη νοητικών συνηθειών, χρήση υλικών πολλαπλού τύπου. Να σημειωθεί ότι επιλέξαμε να επικεντρωθούμε σε μαθητές Γυμνασίου, διότι θεωρήσαμε πολύ σημαντική στη μάθηση την περίοδο της εφηβικής ηλικίας. Κλείνοντας, λοιπόν, το διαφοροποιημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα θεωρούμε ότι ίσως να είναι μια καλή πρόταση γιατί προσφέρει ισότητα, ευκαιρία για αλληλεπίδραση, εμπλοκή στη μάθηση σε βάθος κατανόησης της γνώσης και δημιουργικής σύνδεσης με το νόημα.

Λέξεις- Κλειδιά: Διαφοροποιημένη Εκπαίδευση; Αναλυτικό Πρόγραμμα; Χαρισματικότητα; Αρχαία Ελληνικά; Παρεμβάσεις

Abstract

The present project aims to demonstrate possible interventions in the curriculum of Ancient Greek in high school, so as to serve the needs of gifted students/ charismatic. More specifically, curriculum could be drafted more demanding in terms of its content, so that it can be enhanced with the increased learning expectations of these pupils. So his complexity level corresponds to the needs of gifted students. Another concern, in terms of the curriculum is the choice of teaching strategies. Indicatively, the problem based learning strategy is part of this logic. Moreover, the differentiation

of the the curriculum is the means and materials of teaching. For example, it is recommended to use appropriate mental supports. Finally, teaching through work plans encourages the coverage of these students ' needs and not only. Regarding the course of ancient Greek, some interventions/suggestions will be given at the following points: Learning with personal meaning, opportunity for justification, cross-thematic links, reflection/metonomation, utilization of new technologies, development of mental use of multi-type materials. Please note that we chose to focus on high school students because we felt very important in learning the period of teenage age. In conclusion, therefore, the differentiated curriculum we consider to be a good proposal because it offers equality, opportunity for interaction, engagement in learning in depth understanding of knowledge and creative connection with the meaning.

Keywords: Differentiated instruction; Curriculum; charisma; Ancient Greek; interventions

Ορισμός Χαρισματικότητας

Κάνοντας λόγο για «χαρισματικότητα» στην ουσία εννοούμε δύο κατηγορίες: τη σχολική χαρισματικότητα και τη δημιουργικο-παραγωγική χαρισματικότητα.

Η σχολική χαρισματικότητα αφορά την εκμάθηση των μαθημάτων και η δημιουργικο-παραγωγική που αφορά ασυνήθιστες νοητικές διεργασίες και τα άτομα που τη διαθέτουν φέρουν σημαντικές αλλαγές στον πολιτισμό μας (Csikszentmihalyi). Σαφώς, τα υψηλά επίπεδα επίδοσης παραδοσιακά είναι επιθυμητά για όλους τους μαθητές. Με τα κατάλληλα νοητικά εργαλεία, ερευνητικές μεθόδους και διάφορες μορφές έκφρασης είναι απαραίτητα για τη χαρισματικότητα.

Μύθοι περί χαρισματικότητας

Κάποιοι μύθοι σχετικά με τη χαρισματικότητα είναι οι ακόλουθοι: τα χαρισματικά παιδιά που καταγράφουν πολύ υψηλό δείκτη στα τεστ νοημοσ΄ύνης είναι 2-3% του πληθυσμού. Ο William Stern καθηγητής Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο του Αμβούργου εκτιμούσε πως το ποσοστό των χαρισματικών παιδιών ανερχόταν από το 1916 στο 10%.Σήμερα , με τις μεθόδους αναγνώρισης ανέρχεται στο 15-20%.

Επίσης, τα πολύ ικανά παιδιά δε χρειάζονται ειδική προώθηση. Σίγουρα χρειάζονται δεκτικότητα και προώθηση από το περιβάλλον τους.

Ότι οι ικανότητες κάθε παιδιού είναι σταθερές. Οι ικανότητες μπορούν να παραλληλιστούν με ένα βλαστό που ανάλογα με τις συνθήκες καλλιέργειας θα γίνει είτε δέντρο με πολλούς καρπούς είτε απλώς θα επιβιώσει.

Επιπλέον, οι χαρισματικοί είναι και εξαιρετικοί μαθητές «underachiever». Άν θεωρήσουν ανιαρή τη διδακτέα ύλη θα αποτραπούν.

Ακόμη ένας μύθος είναι ότι τα χαρισματικά παιδιά συνδέονται με φιλόδοξους γονείς. Τα παιδιά φέρουν μόνα τους έμφυτη περιέργεια , δίψα για μάθηση , εσωτερικά κίνητρα και ξεχωριστές ικανότητες. Ευτυχία -φιλοδοξία των γονιών θα πρέπει να είναι να τα δουν να απολαμβάνουν τις ικανότητές τους στο μέγιστο.

Τέλος μύθοι αναφέρονται στο ότι η χαρισματικότητα φέρει καθυστέρηση στη συναισθηματική & κοινωνική ανάπτυξη τους. Ακριβώς γιατί οι διανοητικές τους ικανότητες είναι αναπτυγμένες δημιουργείται λανθασμένα η αίσθηση πως υστερούν συναισθηματικώς.

Αλήθειες περί χαρισματικότητας

Οι αλήθειες είναι όμως οι εξής:

Τα χαρισματικά παιδιά αναπτύσσουν λεξιλόγιο από πολύ νωρίς, κάνουν συχνά πολλές ερωτήσεις, είναι φιλοπερίεργα και έχουν ευρύ ενδιαφέρον για το περιβάλλον, έχουν αυξημένη φωτογραφική μνήμη, είναι ικανά να συγκεντρώνονται για μεγάλο χρονικό διάστημα σε κάτι που τους ενδιαφέρει. Επιπλέον, έχουν επιχειρηματολογία ,κάνουν συσχετισμούς και διαθέτουν φαντασία, έχουν έντονα συναισθήματα και αίσθηση του χιούμορ, θέτουν υψηλούς στόχους και είναι τελειομανείς και δεν αποζητούν επαναλήψεις εργασιών , μα νέα εγχειρήματα .

Μοντέλα αναγνώρισης της χαρισματικότητας

Τα μοντέλα αναγνώρισης της χαρισματικότητας είναι τα εξής: αυτό του Gardner με τη θεωρία Πολλαπλών Τύπων Νοημοσύνης και του Franz Monks με το μοντέλο πολλαπλών παραγόντων.

Η πρώτη θεωρία κάνει λόγο για τα ακόλουθα είδη νοημοσύνης: Λεκτική/Γλωσσική, Λογικομαθηματική, Χωρική, Κιναισθητική, Μουσική, Διαπροσωπική, Ενδοπροσωπική και τη Φυσιογνωστική.

Πρέπει να σημειωθεί ότι όλοι οι άνθρωποι διαθέτουν αυτά τα είδη νοημοσύνης, απλώς οι γενετικές καταβολές του καθένα και οι επιδράσεις του περιβάλλοντος καθιστούν μοναδικό τον άνθρωπο στα είδη νοημοσύνης που διαθέτει.

Η δεύτερη θεωρία του καθηγητή και ιδρυτή τμήματος εκπαίδευσης για τα χαρισματικά παιδιά σε Πανεπιστήμιο στην Ολλανδία συμπεριλαμβάνει τρείς προσωπικούς και τρείς περιβαλλοντικούς παράγοντες για την καλλιέργεια υψηλών ικανοτήτων : προσωπικών (κίνητρα, δημιουργικότητα, εξέχουσες ικανότητες), περιβαλλοντικών (οικογένεια, σχολείο, φίλοι) και όλοι φέρουν ίση βαρύτητα.

Λόγοι για τους οποίους έχει σημασία ένα ολοκληρωμένο Αναλυτικό Πρόγραμμα για Χαρισματικούς μαθητές

Αρχικά, μπορεί να λείπει η συστηματική παρέμβαση σε πολλές προσεγγίσεις που έγιναν ,ώστε τα προγράμματα να είναι ενδιαφέροντα (challenging). Άρα είναι κοινή η επιθυμία για ένα συνεκτικό συστηματικό πλαίσιο κατασκευής Αναλυτικών Προγραμμάτων με καλές τεχνικές σχεδιασμού και επαρκή διαφοροποίηση στους ταλαντούχους μαθητές.

Επιπλέον, καθώς τα pull-out programs που είναι προγράμματα ξεχωριστών τάξεων για χαρισματικούς μαθητές έχουν μειωθεί, οι χαρισματικοί μαθητές διδάσκονται σε ετερογενή περιβάλλοντα μάθησης και χρειάζονται ένα ολοκληρωμένο Αναλυτικό Πρόγραμμα που θα αντιπροσωπεύει μια περιοχή μάθησης και δε θα είναι κάτι το πρόσθετο.

Ένας ακόμα λόγος είναι τα ευρήματα πρόσφατων μελετών στη μάθηση , οι οποίες δείχνουν πως η βέλτιστη μεταφορά γνώσεων λαμβάνει χώρα όταν υψηλής τάξεως ικανότητες σκέψης ενσωματώνονται στη διδακτές ύλη (Perkins & Salomon, 1989). Συνεπώς, από το να διδάσκονται αποκομμένα οι μαθητές γεγονότα και κανόνες είναι θεμιτό να στοχεύσουμε μια μακροπρόθεσμη γνώση .

Τέλος, με το να επικεντρωνόμαστε σε καθένα από τα χαρισματικά παιδιά , επικεντρωνόμαστε στη διαδικασία ανάπτυξης του ταλέντου για όλους συλλογικά τους μαθητές.

Με βάση τα παραπάνω ένα εννιαίο μοντέλο Αναλυτικού Προγράμματος για τους χαρισματικούς μαθητές είναι απαραίτητο.

Ενιαίο Αναλυτικό Πρόγραμμα για χαρισματικούς μαθητές

Το παρόν εγχείρημα έχει ως στόχο του να προσφέρει μια τεκμηριωμένη προσέγγιση για πιθανή τροποποίηση - ανάπτυξη Αναλυτικών Προγραμμάτων για μαθητές με ΥΨΙΜ. Στην ουσία, αναφερόμαστε σε ισχυρά, πλούσια και σύνθετα Α.Π. στο περιεχόμενο, στη διαδικασία και στα παραχθέντα προϊόντα ως ισότιμα μέρη. Ένα Αναλυτικό Πρόγραμμα έχει κλιμάκωση, ώστε οι απαιτήσεις των μαθητών μιας τάξης να είναι υψηλότερες σ' αυτούς της αμέσως επόμενης, διασφαλίζοντας πως όλοι εργάζονται στη ζώνη επικείμενης ανάπτυξης (Vygotsky, 2000).

Σε ένα διαφοροποιημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα προικισμένων μαθητών (Tomlinson, 2010) κινούμαστε σε υψηλότερο επίπεδο προσδοκιών στο περιεχόμενο, στις διαδικασίες και στις θεωρητικές έννοιες που επιζητούμε. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να προταθεί οι μαθητές να διαβάζουν περισσότερο ενδιαφέροντα εξωσχολικά βιβλία, που θα είναι στο λειτουργικό επίπεδο ανάπτυξης των χαρισματικών μαθητών.

Μια άλλη πλευρά της διαφοροποίησης Αναλυτικών Προγραμμάτων είναι η επιλογή των διδακτικών στρατηγικών. Οι ερωταποκρίσεις λόγου χάρη , οι ανοιχτού τύπου δραστηριότητες ή η μάθηση μέσα από επίλυση προβλήματος (PBL) είναι στρατηγικές αυτής της λογικής.

Επιπρόσθετα, πτυχή διαφοροποίησης Αναλυτικού Προγράμματος χαρισματικών μαθητών είναι και τα μέσα και υλικά διδασκαλίας. Η διδασκαλία μέσα από σχέδια εργασίας θα ήταν θεμιτό να εμπεριέχει τη δημιουργικότητα, αν απευθυνόμαστε σε χαρισματικά παιδιά.

Επιστημολογικά παραδείγματα

Να σημειώσουμε ότι οι φιλοσοφίες για το σκοπό των Αναλυτικών Προγραμμάτων διαμορφώθηκαν βάσει τα εξής επιστημολογικά παραδείγματα: του Γνωστικού εποικοδομισμού του Vygotsky (συνεργατική μάθηση, κατανοούμε βιώνοντας και εφαρμόζοντας κομβικές δεξιότητες και έννοιες τα άμεσα βιώματα που μεσολαβούν στις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις έχουν σημασία), του συμπεριφορικού θετικισμού του Skinner (έμφαση σε αξιολόγηση και κατάκτηση μάθησης- μπορούμε να γνωρίσουμε πιο καλά τον κόσμο μέσω παρατηρήσεων), του κοινωνικού αναδομισμού του Banks (ισότητα και κοινωνική πραγματικότητα στη μάθηση- τον κόσμο τον γνωρίζουμε μέσα από κοινωνικές δράσεις που προωθούν την ισότητα), του ακαδημαϊκού ορθολογισμού του Adler (ανάγνωση και συζήτηση ιδεών & ζητημάτων, γνωρίζουμε τον κόσμο μέσα από τη μελέτη προϊόντων του παρελθόντος) και του μετα-θετικισμού του Gardner (η σημασία προέρχεται από την αλληλεπίδραση του ατόμου με το πλαίσιο- η πραγματικότητα είναι ορισμένη βάσει συναινετικών κοινοτήτων).

Μοντέλο Συνθετικού Αναλυτικού Προγράμματος (Integrated curiculum model, ICM) και διδακτικά παραδείγματα

Το μοντέλο αυτό δίνει έμφαση στα ακόλουθα:

Στην υψηλού επιπέδου γνώση περιεχομένου, η οποία πλαισιώνει τις υπό μελέτη επιστημονικές περιοχές. Η επιλογή υλικού υψηλών απαιτήσεων είναι σ αυτή την οπτική. Παράλληλα, απαιτείται μια διαγνωστικο-περιγραφική προσέγγιση, ώστε να επιτευχθεί νέα μάθηση και όχι ενισχυτική διδασκαλία. Κάνουμε λόγο για μια μάθηση υψηλού επιπέδου. Για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια του έτους διδασκαλίας και πριν διδάξουν το νέο, καταλαβαίνουν τι γνωρίζουν οι μαθητές αναφορικά με αυτά που θέλουν να διδάξουν και με το επίπεδο μάθησης των μαθητών και τροποποιούν τη διδασκαλία με χρήση τεστ στην αρχή ή τέλος του έτους και κάθε διδακτικής ενότητας.

Συγκεκριμένα στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών θα ήταν εφικτό με εκθεσιακή/προσωπική συγγραφή δοκιμίων, προχωρημένη εργασία στο λεξιλόγιο, εναλλακτική προσέγγιση γραμματικής ενδεικτικά, δεν ακολουθούμε τη σειρά του βιβλίου για τη διδασκαλία ενός φαινομένου, αλλά τις απορίες των μαθητών (λ.χ. ανδράσι για διδασκαλία δοτικής πληθυντικού) και κάθε τάξη φτιάχνει τη δική της γραμματική όπου και θα ανατρέχει ή απομονώνουμε προτάσεις από το κείμενο και ζητάμε από τους μαθητές με ανοιχτή γραμματική να μετασχηματίσουν χρόνο ή πρόσωπα).

Επιπλέον, η παραγωγή υψηλής στάθμης διαδικασιών σκέψης και επεξεργασίας πληροφοριών. Αυτή η πτυχή του μοντέλου παράγει τον χειρισμό πληροφορίας σε σύνθετα επίπεδα με το οι μαθητές να χρησιμοποιούν μοντέλα σκέψης σαν το Element of Reasoning (Paul,1992) είτε ως αυτοαξιολόγηση είτε για διαπραγμάτευση σύνθετων κοινωνικών ζητημάτων, αλλά και το Nature of the Scientific Process (Shers,1993).

Για παράδειγμα, στους μαθητές μπορούν να δοθούν εννοιολογικοί χάρτες ή και το να καταγράφουν τα επιχειρήματα που κάθε φορά χρησιμοποιούν ή να χρησιμοποιήσουν ένα στοιχείο λογικής στήριξης επιχειρημάτων όπως αυτό της οπτικής γωνίας (point of view) και να γράψουν ένα σύντομο κείμενο ή να διεξάγουν ένα επιστημονικό πείραμα και να σκεφτούν για τα ευρήματα των ερευνητικών τους υποθέσεων.

Επιπροσθέτως, η εννοιοκεντρικότητα- εστίαση σε κατανόηση /να επικεντρώνονται σε εμπειρίες μάθησης γύρω από κεντρικά ζητήματα, θέματα και ιδέες καταστάσεων του πραγματικού κόσμου και θεωρητικών μοντέλων μιας περιοχής μάθησης ή πολλών περιοχών μάθησης. Με αυτή τη διαδικασία θα επιτευχθεί βαθιά κατανόηση των ιδεών και όχι επιφανειακή ανταπόκριση των μαθητών.

Η διαθεματικότητα και διαθεματικές συνδέσεις με χρήση γενικών θεμάτων και εννοιών ως γραφικών οργανωτών. Για παράδειγμα, στο μάθημα της «Οδύσσειας», καλούνται οι μαθητές να ανατρέξουν σε χάρτες και να καταγράψουν τις στάσεις του ταξιδιού του Οδυσσέα.

Ακόμη, οι ευκαιρίες για μεταγνώση, ήτοι αναστοχασμό των μαθητών. Με το να εμπλέκονται σε διαδικασίες του να ορίζουν, παρακολουθούν και αξιολογούν τη μάθηση, χρησιμοποιούν ορθά τις ενέργειές τους.

Η ανάπτυξη νοητικών συνηθειών μέσω καλλιέργειας τρόπων σκέψης ανάλογων με ειδικών επιστημόνων γνώσης και αφορά δεξιότητες, απόψεις και στάση λ.χ. συνεχή αναστοχασμό, επιστημονική περιέργεια, αντικειμενικότητα, σκεπτικισμό, αναθεωρήσεις. Εδώ ο εκπαιδευτικός καλείται να καλλιεργήσει τη φιλαναγνωσία των μαθητών του.

Επιπρόσθετα, η διερευνητική μάθηση και λύση προβλημάτων, με τους μαθητές να είναι υπεύθυνοι για τη μάθηση τους. Για παράδειγμα, στο μάθημα της «Οδύσσειας», οι μαθητές καλούνται να προτείνουν λύσεις στον Οδυσσέα για το πώς να επιστρέψει στην πατρίδα του ή πώς να χειριστεί το θέμα με τους μνηστήρες που διεκδικούν τη γυναίκα του και το παλάτι.

Η χρήση νέων τεχνολογιών και δυνατοτήτων τους σαν εργαλείων μάθησης. Για παράδειγμα, οι καθηγητές καλούνται να εξετάσουν τις γνώσεις των μαθητών τους μέσω Ηλεκτρονικού Υπολογιστή.

Ένα τέτοιο Αναλυτικό Πρόγραμμα προωθεί την αυθεντική αξιολόγηση με χρήση τεχνικών λ.χ. φακέλων εργασιών. Για παράδειγμα, ο καθηγητής συγκεντρώνει φακέλους εργασιών σχετικά με την πορεία των μαθητών του.

Αλλά και καλλιεργεί την ευαισθησία στην πολυπολιτισμικότητα και παγκοσμιότητα. Για παράδειγμα, στο μάθημα της «Ελένης» και της «Ιλιάδας», οι μαθητές καλούνται να παρατηρήσουν τη διαχρονία/ συγχρονία της ελληνικής γλώσσας ή θεματικές όπως η ειρήνη- πόλεμος που έχουν παγκόσμιο ενδιαφέρον.

Τέλος, η χρήση πηγών και υλικών πολλαπλών τύπων για τεχνική αρτιότητα λ.χ. να μελετήσουν διαφορετικούς τύπους κειμένων και να αποκριθούν σε ερωτήσεις για αυτά. Για παράδειγμα στο μάθημα της «Οδύσσειας», της «Ιλιάδας», της «Ελένης» και των Αρχαίων κεμένων, οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν πολυτροπικά κείμενα, δημιουργία κόμικ και να μελετήσουν από κοινού την αρχαία και τη νέα ελληνική γραμματική.

Συμπερασματικά

Οφείλουμε να επισημάνουμε ότι επιλέχθηκε η πρόταση του Αναλυτικού μας Προγράμματος για τις τάξεις του Γυμνασίου, μιας και πρόκειται για τάξεις πολύ σημαντικές για τη μάθηση κατά την περίοδο της εφηβικής ηλικίας. Επιπλέον, ότι οι μαθητές θα πρέπει να έχουν ήδη διαγνωστεί ως χαρισματικά παιδιά από το Δημοτικό και στο πέρασμα στη Δευτεροβάθμια οι καθηγητές καλούνται να τροποποιούν τη διδασκαλία τους

Τέλος, το διαφοροποιημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα που προτείνουμε θεωρούμε ότι προσφέρει ισότητα, ευκαιρία για αλληλεπίδραση, εμπλοκή στη μάθηση σε βάθος κατανόησης της γνώσης και δημιουργικής σύνδεσης με το νόημα.

Επίλογος

Ο Χαλιλ Γκιμπραν στο έργο του ο Προφήτης αναφερόμενος στα παιδιά σκιαγραφεί την οπτική που όλοι οι άνθρωποι θα έπρεπε να έχουμε κατά νου

Τα παιδιά σας δεν είναι παιδιά σας.

Είναι οι γιοί και οι κόρες της λαχτάρας της Ζωής για τη ζωή.

Έρχονται στη ζωή με τη βοήθεια σας, αλλά όχι από σας. Και μ' όλο που είναι μαζί σας δεν ανήκουν σε σας.

Μπορείτε να τους δώσετε την αγάπη σας, όχι όμως και τις ιδέες σας. Γιατί αυτά έχουν τις δικές τους ιδέες. Μπορείτε να στεγάσετε το σώμα τους, αλλά όχι και την ψυχή τους, γιατί κατοικεί στο σπίτι του αύριο, που εσείς δε μπορείτε να επισκεφτείτε ούτε στα όνειρα σας.

Μπορείτε να προσπαθήσετε να τους μοιάσετε, αλλά να μη γυρεύετε να σας μοιάσουν. Γιατί η ζωή δεν πηγαίνει προς τα πίσω και δε σταματά στο χθες.

Εσείς είστε τα τόξα από όπου τα παιδιά σας σαν ζωντανά βέλη θα τιναχτούν μπροστά. Ο τοξότης βλέπει το σημάδι πάνω στο μονοπάτι του άπειρου και σας λυγίζει με τη δύναμη του ώστε τα βέλη να τιναχτούν γοργά και μακριά. Το λύγισμα σας στο χέρι του τοξότη είναι για σας χαρά . Γιατί όπως αυτός αγαπά τα βέλη που πετούν, έτσι αγαπά και τα τόξα που είναι σταθερά.

Το αν τα χαρισματικά παιδιά καταφέρουν να καλλιεργήσουν τα χαρίσματά τους ή αν τελικά οι ικανότητές τους κατασταλούν εξαρτάται από τη στήριξη του περιβάλλοντός τους.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Αντωνίου, Α. (2009). *Χαρισματικά και Ταλαντούχα παιδιά*, Αθήνα: Πασχαλίδης

Freeman, J. (1998). *Educating the Very Able: Current International Research*, London: The Stationery Office.

Gibran, H. (1974). *Ο Προφήτης*, μτφρ. Ευάγγελος Γράψας, Αθήνα: Μπουκουμάνη

Hube, J. (2001). *Lichtblick fur helle Kopfe*, Zurich: Lehrmittelverlag des Kanton

Miller, A. (1997). *Das Drama des begabten Kindes*, Germany: Suhrkamp Verlag

Tomilson, C.A. (2010). *Διαφοροποίηση της εργασίας στην αίθουσα διδασκαλίας*, μτφρ. Χρήστος Θεοφιλίδης και Δέσποινα Μαρτινίδου – Φορσιέ, Αθήνα: Γρηγόρη

Vygotsky, L.S. (2000). *Νους και κοινωνία*, μτφρ. Άννα Μπίμπου και Στέλλα Βοσνιάδου, Αθήνα: Gutenberg